

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

ij. De Sacramento Paenitentiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

git dispensari potest, cap. fin. de ord. ab Episc. qui renunc. Episcopat. DD. & Henric. in c. de schismat. & in d. capit. cum illorum. Excipiuntur tamen religiosi, id est, illi, qui post ordinem ita susceptum religionem proficiuntur: etenim his etiam scienter ordinationi, & ordinationum susceptioni operam dantibus, dispensatio ab eorum pœnitentia concedi potest. Et idem si post religionis ingressum, ita fuerint ad ordines promoti. Quæ exceptio deducitur ex cap. 2. de apostat. & ex cap. cum illorum, in 2. parte, de sentent. excommunic. & testantur Couarru. & Vgolin. ubi supra.

3 *Et quidem hæc ita in communi & vniuersaliter a DD. asseruntur, qui tamen inter se differunt, an collatio ordinum facta ab excommunicato, vel excommunicato probabili ignorantia excommunicationis laboranti, ita rata sit, vt absque vlla dispensatione eius sit exequutio petiti, scilicet, ad eo, vt possit ita ordines suscipiens absque vlla irregularitatis pena in susceptis ordinibus ministrare, & ad alios promoveri. In qua re glos. in c. si qui a Simoniacis, l. qu. 1. & in cap. ab excommunicatis, 9. quæst. 1. & in c. 1. in verbo, ignorantia, de ordin. ab Episc. qui renunc. Episc. Pan. ibi, num. 6. & glos. in cap. 1. in verbo, irritas, & Panorm. ibi, num. 4. de schismat. & idem Panorm. in cap. veritatis, nu. 46. de dolo & contumacia esse communem opinionem. Et Couar. in cap. alia mater, l. pat. §. 6. num. 6. de sent. excomm. lib. 6. S. Anton. 3. part. tit. 2. cap. 76. vers. Decimo quarto, docent, semper necessarium esse dispensationem. At verò Innoc. in cap. 1. de schismat. Hugutio vt refert gl. in d. c. ab excommunicatis, 9. quæst. 1. Collectan. c. si. de ordin. ab Episc. qui renunc. Episcopat. dicant, quod si sit toleratus talis Episcopus excommunicatus, tunc ordines ab eo cum ignorantia probabili suscipiens, & ordines, & ordinum executionem suscipit, ita vt possit sic ordinatus absque vlla dispensatione, aut irregularitatis pena in susceptis ordinibus ministrare, & ad alios promoveri. Quæ opinio multum placet Panormitano in d. ca. veritatis, nu. 46. licet, inquit, illa opinio glos. sit iustior. Taberna verò in verbo, excommunicatio, §. 9. Duodecimo, non solum hanc secundam opinionem sequitur, sed etiam eam tutiorem esse putat, valde enim videtur periculosum quod ille, qui sine omni culpa recipit characterem, immo & gratiam ab Episcopo excommunicato secreta, non recipiat executionem; & cum ignoraret sine omni culpa, se non habere executionem, possent sequi multa incommoda, & inconuenientia, puta absolueret, vel faceret multa, quæ non posset facere, & crederet se posse. Et quia in hoc casu dum toleratur, dignitas potius conseruetur Sacramento, quam persona, dignitas autem in tolerato non est excommunicata, vel pœnitentia, vt arguit Innoc. & Panorm. ubi supra, & facit cap. Nonne, §. quæst. ubi dicitur, quod Episcopus retinet dignitatem, quousque patet de crimine, & in cap. constat, l. quæst. 1. dicitur, quod ordinari ab hereticis per vim, recipiant executionem, quia sunt sine culpa, & tamen heretici non habent executionem, argum. cap. si qui, l. qu. 1. Non enim dicendum est, quod Ecclesia velit prohibere executionem ordinis suscepti sine culpa. Et hanc etiam sententiam tenent Alphonsa Castro lib. 2. de potest. leg. penal. cap. 15. & Vgolin. de censur. Eccles. Tabul. l. capit. 13. §. 16. num. 5. & colligitur ex Extrauag. Ad evitanda scandala. Con. Constantiensis. Et ideo non incurritur ista suspensio executionis vel irregularitatis, nisi quoad illos, quos vitare tenemur; post Decretum autem dicti Concilij, non nisi denunciatis excommunicatis vitare tenemur.*

14 *Quare licet olim, ubi quis huius rei etiam incitus Ordinem ab excommunicato suscipiebat, egebat dispensatione, vt habetur in cap. fin. de ord. ab Episc. qui renunc. Episc. Quam opinionem sequuta est glossa; Hodie tamē dispensatio ei necessaria non est, ubi nec ab excommunicato denunciato, nec a notorio Clerico percussore ordinem suscipit, ob cit. Extrauag. Ad evitanda scandala, & hæc de alijs Sacramento a Sacramento Pœnitentiæ.*

De Sacramento Pœnitentiæ: Cap. II.

S V M M A R I V M.

- 1 *Pœnitentiæ Sacramentum, an ab excommunicato valide sumi, aut ministrari possit.*
- 2 *Excommunicatione maiori, vel minori ligatus, & sciens aut scire debens se non posse prius a peccatis, quam ab excommunicatione absolui prius peccatis absolui a peccatis, absoluitur inutiliter, & reiterare tenetur confessionem.*
- 3 *Excommunicatus maiori, eius tamen ignarus, aut oblitus, si a peccatis prius absoluitur, & valide absoluitur.*
- 4 *Regula in materia absolutionis ab excommunicatione pro viris timoratis utilis ab auctoribus tradita.*
- 5 *Excommunicatus maiori, sciens se excommunicatum & ita confitens, probabiliter credens se prius a peccatis quam ab excommunicatione absolui posse si a peccatis tantum absoluitur, valet absolutio, nec confessionem reiterare tenetur.*
- 6 *Absolutio Sacramentalis ab excommunicato maiori, non denunciato, præstita, valida est, nec iteranda est confessio.*
- 7 *Pœnitens ignoranter confitens excommunicato non denunciato valide confitetur.*
- 8 *Confessio facta proprio Sacerdoti excommunicato, generali iuris, vel hominis sententia, etiã scienter, an, & quando valida sit.*
- 9 *Confessio facta cuicumque Sacerdoti habenti auctoritatem absolvendi a peccatis, etiã si non sit pastor petentis, an, & quando sit valida.*
- 10 *Confessio scienter, vel ignoranter facta proprio Sacerdoti, vel alteri excommunicato denunciato, extra casum necessitatis, nulla, & irrita est.*
- 11 *Confessio ignoranter excommunicato denunciato facta qua re iteranda sit.*
- 12 *Baptismus ab excommunicatis denunciatis etiã hæreticis urgente necessitate licite peti, & administrari potest.*
- 13 *Excommunicatus denunciatus constitutum in necessitate non baptizans peccat.*
- 14 *Necessitate urgente, & presente excommunicato, & non excommunicato, a quo petendus sit Baptismus.*
- 15 *Diaconus excommunicatus alijs Clericis inferioribus, & Laicis non excommunicatis præferendus.*
- 16 *Sacerdote excommunicato presente, a non sacerdote, etiã si excommunicatus non sit, Baptismus peti nõ debet, & quæ huius rei ratio sit.*
- 17 *Præsentibus duobus Sacerdotibus, a paracho potius excommunicato, quam ab alio nõ excommunicato Baptismus peti debet.*
- 18 *Pœnitentiæ Sacramentum ab excommunicato denunciato, etiã heretico, in extrema necessitate licite peti, & administrari valide potest.*
- 19 *Pœnitentiæ Sacramentum, vt ab excommunicatis denunciatis valide in extrema necessitate administratur, quare Ecclesia permittat.*
- 20 *Hæretico Sacerdote in extrema necessitate quando liceat, aut non liceat confiteri.*
- 21 *Eucharistiæ Sacramentum ab excommunicato denunciato urgente necessitate, nec licite peti, nec administrari potest, & quæ huius ratio sit.*
- 22 *Matrimonium, Ordo, Confirmatio, & Extrema Vnctio quare*

quare ab excommunicatis denunciatis nunquam licite peti, aut administrari poſſunt.

1 Difficultas magna eſt de Sacramento Pœnitentiæ, an illud ab excommunicato valide ſumi, aut conferri poſſit, ita vt non ſit neceſſario repetenda confeſſio, & abſolutio. In qua re, cum non admodum inter ſe conſentientes ſint auctores, ad omnem prolixitatem, & conſuſionem vitandam, ſequentibus propoſitionibus materiam hanc breuiter exponam.

2 *Prima propoſitio.* Penitens maiori, vel minori excommunicatione ligatus, qui ſcit, aut ſcire debet ſe nõ poſſe prius a peccatis, quam ab excommunicatione abſolui, abſolutionem tamen a peccatis petens præmiſſa confeſſione, (& præſertim ſi confeſſarium induxit, vt ita ageret) ſi abſoluatur, inutilis eſt abſolutio, & reiteranda eſt confeſſio. Sic Palud. 4. diſt. 22. quaſt. 3. Concluſ. 1. Adrian. tit. de Confeſſione, quaſt. 2. prop. ſinem, & tit. de Matrimonio, quaſt. 1. verſ. ad rationes in oppoſitum. Martin. Ledefm. 2. 4. quaſt. 23. artic. 1. Nauar. in cap. fratres, de pœnit. diſt. 5. num. 48. & in Man. cap. 9. numer. 5. verſ. Secundo. Ioan. a Medina, Cod. de confeſſione, quaſt. 18. Sorus 4. diſt. 22. q. 1. art. 1. prop. ſinem, verſ. ſed hoc caſu. Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 6. num. 7. verſ. Quarta Concluſio, de ſent. excommun. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excommun. c. 12. §. 2. Vgol. de cenſur. Eccleſ. Tab. 2. cap. 7. §. 2. numer. 6. non procul a ſine. Ratio huius non eſt ea, quam putant Palud. & Adrian. quod excommunicatio reddat excommunicatum talis abſolutionis incapax: ſed quia huiusmodi penitentis confeſſio nõ eſt integra: aut ſi integra ſit, indignum ſe reddit abſolutione ob factilegium & peccatum quod committit. Nam, vel non confeſſetur hoc peccatum, ſcilicet quod peccat, votens abſolui ab excommunicatione, & eſſe particeps illius Sacramenti, a quo eſt exclusus interdicto Eccleſiæ; & proinde confeſſio non eſt integra, & iteranda eſt ex quo factilegium illud tacet. Vel confeſſetur illud peccatum, & tamen vult abſolui, & ita caret debito dolore, & propoſito abſtinendi a futuris peccatis, & id palam facit confeſſario, & indignum ſe reddit abſolutione, & confeſſio iteranda eſt abſolutio, & iteranda eſt confeſſio. Quæ omnia vera ſunt, maxime quando inducit confeſſarium, vt eum abſoluit, dum enim eum ſcienter inducit ad abſoluendum, in ipſomet confeſſione actu peccat, & ita etiam non integre confeſſetur: ſiue igitur ſic excommunicatus ſcienter, ſiue ex ignorantia craſſa abſolutionem petat, peccat, & obicem ponit abſolutioni, & ideo ſi abſoluatur, abſolutio non valet.

3 *Secunda propoſitio.* Excommunicatus maiori excommunicatione, eius tamen iuſte ignarus, aut etiam eius oblitus ſi a peccatis abſoluatur, vere abſoluitur, & verum Sacramentum ſuſcipit ita, vt non teneatur eam confeſſionem iterare: vt ſi quis ignoret ſe propter Clerici percuſſionem in minoribus conſtitutu, aut prima tonſura iurati, excommunicationem incurſere, aut etiam ignorat, vel nõ aduertit, ſententiam excommunicationis generale eſſe promulgatam contra eos, qui fructus arborum, vel quid aliud ſurriperint, talis bona fide peccata ſua conſtens, & petens abſolutionem, cum non peccet abſolutionem confeſſione teneatur, (dummodo alias confeſſio ſit integra, & quamvis vbi ſe excommunicatum eſſe nouerit, ad impetrandam excommunicationis abſolutionem teneatur, non tamen ad iterationem confeſſionis obligabitur, ita Palud. 4. diſt. 18. quaſt. 4. verſ. Tertius eſt. Ioan. Medina Cod. de confeſſ. quaſt. 18. verſ. Dicendum igitur in ſine. Nauar. in Man. cap. 9. num. 3. verſ. Quarto dicimus, & in cap. fratres, nu. 46. de pœnit. diſt. 5. Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 6. num. 7. verſ. Secunda concluſio Martin. Ledefm. 2. 4. quaſt. 23. artic. 1. Caiet. in Sum. in verbo, abſolutionis impedimenta, verſ. Secundum eſt, & verſ. Et hinc habes, & in verbo confeſſio iteranda verſ. Ex inhabilitate. Barth. Medina, in Sum. 1. lib. 1. cap. 11. §. 3. Henriquez lib. 13. de excommun. ca. 12. §. 2. Vgol. de cenſur. Eccleſ. Tab. 2. cap. 7. §. 2. numer. 5. & 6. Qui omnes hanc Concluſionem deducunt ex cap.

Apoſtolice, de clerico, excommunicato, miniſtre, vbi dicitur, excommunicatum diuina celebrantem, irregularem factum non eſſe eo quod probabiliter ſe excommunicatum eſſe ignorabat. Ratio eſt: quia illic eſt debita materia, debita forma, cum debita intentione, & non ponitur obex, taliter enim excommunicatus non peccat, ex quo aut ignorat probabiliter ſe excommunicatum eſſe, aut inculpabiliter eius oblitus ſit, & proinde vera eſt abſolutio Sacramentalis, quandoquidem per excommunicationem non redditur homo incapax Sacramenti; character enim Baptiſmi, quo quis ad Sacramenta recipienda habilis ſit, ſicut nec per excommunicationem tollitur, ita neque per eamabilitas tollitur, & ideo nec peream abſolutio Sacramentalis impeditur; neque in hoc caſu impedit interdictum. Eccleſiæ quo prohibetur quis in excommunicatione exiſtens Sacramentum accipere: vt enim docet Palud. vbi ſupra, iniuſta videretur ſententia Eccleſiæ ſi vellet aut innocentem punire, aut ignorantiam inuincibilem condemnare. Et a fortiori valerit abſolutio, vbi excommunicatio eſſet iniuſta, & quis ea inuolutus, & eius inſcius, aut oblitus, confeſſetur, & abſoluatur.

4 *Hinc colligitur præſati auctores, maxime Caiet. vbi ſupra, Nauar. in cap. fratres, num. 50. de pœnit. diſt. 5. verſ. Infertur ſecundo, & ex eis Vgol. cit. numer. 6. regulam hanc pro viris timoratis conſolationis plenam, nimirum, Quæ excommunicati confeſſi ſunt, ignorantes probabiliter ſe excommunicatos, ſi bona fide confeſſi ſunt omnia peccata, & non meminerunt ſe ulla excommunicatione teneri, & abſolui fuerint, non teneantur confeſſione iterare, ſed ſolu habitarunt excommunicationis, abſolutionem ab ea impetrare.*

5 *Tertia propoſitio.* Excommunicatus maiori excommunicatione qui ſcit ſe excommunicatum eſſe, & id confeſſetur, ſed iuſto quodam iuris, vel facti errore, attentata eius qualitate, exiſtimat ſe a peccatis abſolui prius poſſe, quam ab excommunicatione abſoluatur, ſi a peccatis tantum abſoluatur, valet abſolutio, nec confeſſionem iterare teneatur. Ita expreſſo Caietan. vbi ſupra, & Martin. Ledefm. 2. 4. q. 23. art. 1. Sorus, 4. diſt. 22. quaſt. 1. art. 1. prop. ſinem, verſ. Secundo ait Nauar. in c. Fratres, num. 47. de pœnit. d. 5. Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 6. num. 7. verſ. Tertia concluſio, de ſent. excommun. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excommun. cap. 12. §. 2. Vgol. de cenſ. Eccleſ. Tab. 2. cap. 7. §. 2. num. 5. & 6. & ſapient. Palud. 4. diſt. 18. qu. 4. verſ. Tertius eſt effectus, & patet eadem ratione qua propoſitio ſecunda: & procedit hæc propoſitio, non ſolum quando vitæ, id eſt, tam penitens quam Confeſſarius probabiliter putant impendi poſſe abſolutionem a peccatis, non præmiſſa abſolutione ab excommunicatione; ſed etiam quando penitens ſolus ignoret probabiliter neceſſarium prius eſſe abſolutionem ab excommunicatione quam a peccatis, licet Sacerdos ignoret, vincibiliter, aut non ignoret, ſed aduertat excommunicationem etiam reſeruatam in eo penitente ignorante, & tamen ex ſua malitia abſoluit illum, etſi etiam in hoc caſu Confeſſarius abſoluendo, peccet, abſolutio tamen valet, cum ad ſint omnia neceſſaria, ſcilicet materia integra confeſſionis, forma, & intentio miniſtri, & penitens pro ignorantiam excuſatus, non ſci habilis, vt abſolutionem recipiat. Quia duriffimũ eſſet quod qui inuincibiliter ignorat per totã vitam ſe incurriffe excommunicationem, etiam reſeruatam, velit Eccleſiæ, que eſt pia mater, ne vnquam ei proſit abſolutio peccatorum: Et alias conſcientia penitentis nunquam eſſet quieta, ſed ſemper oporteret dubitare, & inquirere an Sacerdos poſſet abſolueret peccatum enim Confeſſarij nõ debet obſeſſe peccatori penitenti & ignorantis: Secus autem dicendum eſſet, ſi ambo, id eſt, tam penitens, quam Confeſſarius ſcienter, quod excommunicatus non poſſet abſolui, tunc enim abſolutio impenſa irrita eſſet, vt patet ex his, quæ in prima propoſitione dicta ſunt. Quæ tres propoſitiones intelligendæ ſunt ſolum de paſſiua receptione Sacramenti ab excommunicato; Quid autem dicendum ſit de collatione actiua huius Sacramenti penitentiæ a Confeſſario, qui excommunicatus eſt, penitente tamen libero manente ab omni excommunicationis vinculo, in ſequentibus oſtendemus.

- 6 *Quarta propositio.* Absolutio Sacramentalis præstita a Sacerdote maiori excommunicatione ligata, eo casu quo necessario vitandus non est, valida est, nec iteranda est confessio. Est communis omnium DD. opinio: Ratio est, quia absolutio hæc vel nulla est, ex eo quod eam suscipiens obicem peccati ponit; vel quia Sacerdos absolvens potestate caret: quorum neutrum in hoc casu contingit: & proinde absolutio Sacramentalis valida erit: Non enim obstat aliquid ex parte pœnitentis, ut supponitur, cum nullâ culpam habeat suscipiens Sacramentum ab excommunicato, quem non tenetur vitare, ut constat: Neque aliquid ex parte Confessarij obstat: quia ea iurisdictio, quæ necessaria est ad absolutionem, adhuc manet penes Sacerdotem excommunicatum ex Ecclesiæ permissione, quamdiu eum vitandum non esse pronunciat; valida igitur erit absolutio ab eo data. Quam Conclusionem expresse tenent Car. in verbo, absolutionis impedimenta. Ioan. Medina. Co. de Confessione, qu. 22. vers. Tertium dictum, & vers. Quartum dictum, Navar. in Manuali, cap. 9. num. 9. vers. Sexto, deductur, & in cap. 1. §. laboret, num. 10. de pœnit. distin. 6. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 6. num. 7. vers. Quinta Conclusio, de sent. excomm. lib. 6. Henriquez, lib. 13. de excomm. cap. 10. §. 3. Vgolin. de censur. Eccl. Tab. 1. c. 13. §. 16. nu. 12. post Adrianum, in tract. de Confess. dub. 9. vers. Secunda propositio.
- 7 *Hinc inferitur.* validam esse confessionem pœnitentis, qui ignoranter confitetur excommunicato, suspensio, vel interdicto generali sententia iuris, vel hominis, non tamen denunciato, ut auctores præfati testantur, & colligitur ex sine Extrauagan. *Ad vitanda scandala.* Martini V.
- 8 *Inferitur etiam.* Quod pœnitentis scienter confitentis Sacerdoti proprio, etiam excommunicato, generali tantum excommunicatione, iuris, vel hominis, cuius ipse scientiam habet, modo non fuerit denunciatus, valida sit absolutio, nec iteranda confessio, ut colligitur ex distinct. Extrauag. *Ad vitanda scandala.* Quod intelligitur, etiam si extra necessitatem subditus petat Sacramentum a parcho suo, (tenetur enim parochus etiam extra tempora præcepti subdito petenti Sacramenta ministrare) dum enim in hoc casu subditus iure suo vitatur, & rem licitam petat, quam Confessarius etiam licite ex permissione Ecclesiæ ministrare poterit, nec penitus petendo peccat, nec Confessarius parochus administrando peccabit: (dummodo conteratur de peccatis) sicut enim Concilium Constantiense, ut colligitur ex d. Extrauagan. subditis concessit licentiam petendi a pastoribus suis Sacramenta: ita consequenter ut rectè monent Sotus, 4. dist. 1. quæst. 5. art. 6. Conclus. 6. & Henriquez, lib. 13. de excomm. cap. 6. §. 3. & cap. 10. §. 3. ipsis parochis excommunicatis tantum generaliter concessit, ut eis Sacramenta præbeant, & hoc etiam sine peccato (dummodo pœniteat eum de peccatis) & absque irregularitatis pena, aliâ enim ociosum esset privilegium Concilij, si subditus iuste & licite petat, parochus tamen iuste neget. Sive igitur parochus Sacramentum hoc petenti subdito ministrare paratus sit, sive non, licite subditus ei confitetur, & ab eo valide absolui potest, ob rationem dictam.
- 9 *Inferitur etiam.* Quod Confessio Sacramentalis facta alicui alteri Sacerdoti, qui non est pastor petentis, aliâs habenti auctoritatem absolvens a peccatis, valida sit, etiam si Sacerdos ille generali aliqua iuris, vel hominis excommunicatione ligatus fuerit, dummodo tamen paratus fuerit illi petenti ministrare. Quod intelligitur etiam extracum necessitatis, & etiam si pœnitens talis excommunicationis Confessarij scientiam habuerit. Et colligitur ex d. Extrauagan. *Ad vitanda.* ubi conceditur facultas participandi etiam in Sacramentis cum quibuscunque generaliter tantum excommunicatis, unde, sicut licitum est petere Sacramentum a ministris malis, dummodo ipsi sint parati dare; ita etiam ab excommunicatis generaliter tantum, dummodo ipsi sint parati dare: quia cum alter bene administrare possit Sacramentum si pœnuerit, & ego peto rem bonam, illi imputatur, si dare velit male, & in peccato, cû bene dare possit, si velit: Ne ego in hoc casu peccato ab istis petendo, cum mihi facultas sit concessa cum ta-
- liter excommunicatis communicandi in Divinis: in quo casu valida erit absolutio, nec iteranda confessio. Dixi, dummodo talis Sacerdos sit dare paratus, quia secus si paratus non esset: sicut enim ministrum malum, qui non est parochus meus, si non erat paratus, extracum necessitatis, inducere non licet ad Sacramentum mihi ministrandum, quia inducerem eum ad peccatum, quod ipse non committeret hic & nunc, nisi ego illum inducerem: ita multo minus generaliter excommunicatum non obligatum, nec paratum ad ministrandum mihi Sacramentum inducere licet, cum sic inducendo scienter peccatum committerem, quo casu si tali excommunicato confiterer, confessio iteranda foret, & inutilis absolutio, non quidem quia facta est ea confessio excommunicato, sed quia non est integra. Nam huiusmodi pœnitens confitendo huic Sacerdoti, quem scienter induxit ad Sacramentum hoc ministrandum, mortaliter peccat, cum ad peccatum inducendo & cum non confiteatur hoc peccatum, diminutè confitetur, unde absolutio inutilis redditur, & confessio repetenda erit, ut colligitur ex his, quæ in propositione prima diximus, & testatur Navar. in Manuali, cap. 9. numero 10. in fine.
- 10 *Quinta propositio.* Confessio scienter, vel ignoranter facta proprio Sacerdoti, vel alteri excommunicato denunciato extracum necessitatis extrema, irrita est, & iteranda. Ita omnes Theologi & Canonistæ, & colligitur ex d. Extrauagan. *Ad vitanda scandala.* Ioan. Medina, Cod. de Confessione, quæst. 22. versicul. Sextum dictum, Navar. in Manuali, cap. 9. num. 8. vers. Quinto deductur, Couar. in c. alma mater, 1. par. §. 6. num. 7. vers. sexta Conclusio, de sent. excomm. lib. 6. Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 10. §. 2. Vgolin. de censur. Eccl. Tab. 1. cap. 13. §. 16. nu. 12. post Adrianum, in 4. tract. de Confessione, dub. 9. vers. His præmissis Ratio est: quia talis Confessarius iurisdictio- ne privatus est, ut ex dict. Extrauag. constat, quæ tamè necessaria est ad sententiam absolutionis valide impendendam, arg. cap. Ad probandum, de sent. & re iud. & Concil. Trid. Sess. 14. cap. 7. de casuum reservatione. Deinde, quia excommunicatum denunciatum in sacris vitare tenemur ut patet in c. sacris, de ijs, quæ vi, meruêve causa sunt. Unde scienter a taliter excommunicato absolutionem petens mortaliter peccat, & ita ponit obicem, & per consequens absolutio est nulla, & confessio iteranda. Idem si Confessor fuit excommunicatus generaliter ob violentam manum in Clericum iniectionem, quæ nulla possit tergiversatione celari, iuxta Concilium Constantiense supra citatum. Et licet Nav. in Manuali, cap. 9. numero 8. hoc etiam procedere velit in notorio excommunicato, suspensio, vel interdicto propter aliam causam, quam ob Clerici percussione, in contrarium tamen est consuetudo, cum Catholici quamplurimi in Germania, Gallia, & Anglia, hæreticos notorios vitare non soleant, & tamen tales hæretici, ut constat in Bulla Cœnæ excommunicati sunt, licet non denunciati excommunicati. Unde Ioan. Medina, Cod. de Confessione, quæst. 22. vers. Corollarie sequitur, affirmat, etiam cum hæreticis antequam sint per iudicem declarati, sicut cum alijs generaliter excommunicatis, communicari posse.
- 11 Et quod diximus de confessione Confessori excommunicato denunciato scienter facta, quod nulla sit, & iteranda, tum ob defectum potestatis in Sacerdote, tum ob peccati mortalis obicem, quem confitens Sacramento ponit, scienter cum illo contra interdictum Ecclesiæ communicando; etiam de confessione nescienter excommunicato denunciato facta, afferendum est; quamvis enim pœnitens ob ignorantiam iustam illi confitendo, non peccet, quia tamen in Sacerdote illo nulla remanet iurisdictio, aut potestas (cum hæc ab Ecclesiâ tali excommunicato denunciato auferatur) absolutio hæc irrita est, & confessio repetenda erit, cum huiusmodi pœnitens excommunicationis scientiam habuerit. Ita Palud. 4. distinct. 17. artic. 1. Conclus. 4. Ioan. Medina, Cod. de Confess. quæst. 23. Navar. in Manuali, cap. 9. num. 8. & Couar. in cap. alma mater, §. 6. numero 7. vers. septima Conclusio, de sent. excomm. lib. 6. & Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 10. §. 2. Vgolin. de censur. Eccl.

Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 16. num. 1. 2. in fine, & intelligitur, quando confessio fit extra casum necessitatis. Et quæ Sacramenta ab excommunicatis tam actiue, quam passiuè, extra casum necessitatis validè administrari possunt, hæc tamen dictum sit; Nunc quæ in casu necessitatis, ab excommunicatis etiam denunciatis licitè peti, & administrari possint, paucis itidem ostendamus.

Sexta propositio. Baptismus ab excommunicatis denunciatis etiam hereticis, urgente necessitate, licitè peti, & administrari potest. Sic S. Thom. 4. dist. 5. quæst. 2. art. 2. quæstioncula 5. & 4. d. 19. quæst. 1. art. 2. quæstioncula 2. ad 2. & 3. part. quæst. 82. artic. 7. ad 2. Scot. 4. dist. 5. quæst. 2. Palud. 4. dist. 5. quæst. 3. versic. Quantum ad primum, Duran. 4. dist. 5. quæst. 2. num. 7. Rich. 4. dist. 5. art. 3. quæst. 4. Tho. de Argentina, 4. dist. 4. quæst. vnica, art. 1. Capreol. 4. dist. 5. Conclus. 3. & 4. Sanct. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 5. Victoria, in Summa, de Sacram. De Baptismo, quæst. 30. Cajet. 3. par. quæst. 64. art. 6. Sorus 4. dist. 1. quæst. 5. artic. 6. ante finem. Ruard. Tapper. in explic. artic. 3. §. 5. Sylu. verbo, Baptismus 3. quæst. 6. & 7. & verbo, Confessor, §. vl. Ioan. Medina, Cod. de Confess. quæst. 28. Nauar. in Man. cap. 2. num. 4. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 17. & Summa Astenis, 1. par. lib. 4. tit. 1. art. 5. & intelligitur propositio tam de adulto, quam de infante: Cui enim Sacramentum hoc ad salutem necessarium simpliciter fit, quando actu haberi potest minister, qui illud ministrare possit. Ecclesia non prohibet in casu necessitatis extremæ aut excommunicatos denunciatos Baptismum conferre, aut alios ab illis suscipere: Immo ab huiusmodi in tali casu, sicuti Baptismum petere quis potest, ita & debet; vnde si Baptismum a tali non sumat, cum possit, si moriatur, saluus esse nequit, tunc enim verum est illud, Ioh. 3. *Nisi quis renatus fuerit denovo, non potest videre regnum Dei.* Vnde in cap. Præter hoc vers. Ad hoc vero, prope finem, distinct. 32. dicitur, *Subito morituro prius Baptismate consulitur, & dum forte Catholicus non inuenitur, satius est ab heretico Baptismi Sacramentum sumere, quam in æternum perire.* Idem docet S. Augustinus lib. 2. contra Donatistas, cap. 53. vbi affirmat licitum esse etiam ab hæreticis, & paganis Baptismum recipere. Et similia habet Nicolaus Papa ad consulti Bulgatorum, & refertur in capit. A quodam Iudæo, de Consecrat. dist. 4. Vnde, cum id quod in vno ex correlatiuis dispositum est, etiam in alio locum habere debeat, Ar. l. fin. & ibi DD. not. C. de indict. vid. toll. sicut necessitate cogente ab istis legitime, & sine peccato Baptismus peti potest, & debet, ita etiam excommunicatus denunciatus, interdictus, aut suspensus, huic Baptismum conferre legitime, & sine peccato potest, & debet, vt præfati auctores testantur. Quibus addi potest Marian. Socin. senior, in capit. h. quis propter, numero 10. versic. Quinto sequitur, de furt.

13 Vnde eo in casu constitutum presbyter non baptizans deponi debet, si ille non baptizatus moriatur, vt habetur in cap. Quicumque presbyter, de Consecrat. dist. 4. vbi Canon ille generaliter loquitur, & proinde generaliter accipi debet, arg. Iulianus, ff. de leg. 3. Nec aliquam excusationem admittit. Non igitur excusatur excommunicatus denunciatus. Et certè, si sic excommunicatus, aliquem fame pereuntem videat, et opem ferre tenetur, ne corpus pereat, argum. cap. pasce, dist. 89. multo magis moriturum sine Baptismo baptizare debet, ne anima eius in æternum pereat; & hoc latius docent Scotus 4. dist. 5. quæst. 2. Francisc. a Vict. vbi supra quæst. 30. de Baptismo. Vgol. Tab. 1. cap. 13. §. 17. num. 2. & 3. & Nau. in Man. cap. 2. numer. 6. vers. Tertio affirmans peccare mortaliter eum, qui in causa est, vt aliquis sine Baptismo moriatur, aut renuit dare Baptismum petenti in articulo mortis, cum nullus eo aptior ipsum baptizare velit, & citat pro hoc d. cap. Quicumque, & d. capit. pasce, & sicut alter eo in casu Baptismum ab eo petere iure Diuino præcipitur; ita etiam iste eidem Baptismum conferre tenetur: vbi tamen rectè aduertit Vgolin. vbi supra, num. 6. eo casu necessitatis Baptismum, ceremonijs non adhibitis administrare debere, non enim ad Baptismi susceptionem necessario ipse requiruntur, arg. cap.

Nec quemquam, vers. Quod si aliquis, de Consecrat. dist. 4. & fauent Ioan. Viquer. in suis Institut. cap. 16. §. 1. versic. 6. & Catech. Roman. tract. de Baptismo, cap. de ritib. & coarim. vers. Restat nunc, & c. de Ministro, vers. Iam verò, factis enim necessitatis alterius subuenitur, dum simpliciter Baptismi administratione, sine ceremonijs, & solitis solemnitatibus salus æterna habeatur.

14 Solum in hoc casu dubium esse potest, An necessitate urgente, si alius præfens adsit, qui non sit excommunicatus denunciatus, suspensus, aut interdictus, licitè peti possit Baptismus ab excommunicato, ipseque Baptismum licitè administrare possit. In qua re vnum certum apud Auctores est, alterum vero controuersum: Certum enim est, quando adsunt plures potestate pares, eius qui baptizandus est nimirum, plures parochi, aut plures Sacerdotes non parochi, plures Diaconi, aut plures Clerici eiusdem ordinis, aut plures viri, aut plures mulieres, quorum tamen aliqui excommunicati sunt, & non alij, tunc a non excommunicatis suscipi debet Baptismus, modo id possint, & velint, & non ab alijs cum in hoc casu talis habilior sit, vt potè, non impeditus iure ad Sacramenta ministranda, sicut excommunicatus, in pari enim causa habilior præferendus est. Immo verò si plures conditione non pares adsint, sed nemo parochus, aut Sacerdos, ab alio, & non ab excommunicato peti, & administrari debet Baptismus cum in casu necessitatis quilibet Baptismi minister sit, & soli parochi, & Sacerdotes ius administrandi Baptismum habeant, vt communis Theologorum opinio docet: ita, vt ipsi etiam excommunicati, in casu necessitatis alijs non Sacerdotibus, nec excommunicatis præferendi sint; Quæ ratio cum in alijs cesset, non ita seruandus est ordo in eis, quin excommunicato Clerico, etiam Laicus non excommunicatus præferendus sit: id quod in Clericis inferioribus à Diacono omnino certum esse puto.

15 In Diacono autem res aliquantulum dubia est, quia ei aliquo modo competit hoc ministerium ex vi ordinationis suæ: cum etiam vt docet glossa in ca. Diaconos, in verbo, Necessitas, dist. 93. si necessitas urgeat, & Sacerdos sic absens, possit ipse iure suo ministerium hoc usurpare. Vnde, in Pontificali Romano in ordinatione Diaconi dicitur, *Diaconum debere baptizare, & predicare:* vnde alijs Clericis inferioribus, & Laicis, etiam non excommunicatis in tali casu videtur præferendus. Quando autem plures adsunt, quorum, qui excommunicatus est, Sacerdos est, alij verò non Sacerdotes, tunc Syluester in verbo, Baptismus, 3. num. 1. ait, præfente Sacerdote excommunicato, vel hæretico, vel suspensio, melius esse baptizari à laico. Veritas tamen est, quod docent Scotus in 4. dist. 5. quæst. 2. §. Quæstionculam ad secundum, in fine Francisc. a Victoria, in Summa de Sacram. quæst. 30. Henriquez de Sacram. lib. 2. cap. 28. §. 3. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 17. num. 10. in fine, a Sacerdote potius excommunicato, quam a non Sacerdote, etiam si excommunicatus non sit, Baptismum peti, & administrari debere. Cuius ratio est: quia iure communi, & ratione suæ consecrationis Sacerdotes per se, & ex officio huius Sacramenti ministri sunt, arg. cap. Diaconos, dist. 93. & cap. constat, de Consecrat. dist. 4. vnde, iure suo priuandi non sunt: neque immutandus est ordo institutionis propter ea, quæ sunt per accidens, vt est excommunicatio, maxime si Sacerdos excommunicatus denunciatus hæreticus non sit, si enim hæreticus esset, tunc vel propter scandalum, & prauam suspensionem sui, quam merito daret, qui hæreticum denunciatum in Sacro ministerio fidei Laico, qui Baptismum administrare velit & possit, præferret, vel propter sacrilegam communicationem cum homine hæretico, & ab Ecclesia præciso, vel propter aliquod morale periculum erroris, aut deceptionis, aut prauæ intentionis, hæretico Sacerdoti, Clerico, aut Laico Catholicis non excommunicatis præferendus erit, vt rectè Francisc. Suarez in 3. par. quæst. 71. artic. 4. disputa. 31. sect. 4. vers. Sed obijcies, & Barth. Vgol. vbi supra, numero 10. annotarunt, & facit cap. Præter hoc, vers. ad hoc, d. 32. & cap. si quem forte, 24. quæst. 1.

17 Eodemque modo si duo adsint Sacerdotes, quorum vnus parochus baptizandi est alter non parochus, etiam a Sacerdote

veritate parochia excommunicato, & non ab altero Baptistus peti, & administrari debet; cum enim soli pastores animarum per se, & ex officio ius baptizandi habeant, extrema necessitas subditi baptizandi non tollit Sacerdoti parochia proprium ius, nec alteri Sacerdoti in hoc ea su licentiam inveniendi debitum ordinem iustitiae tribuit, dummodo parochus illum baptizare velit; vnicuique enim ius suum seruandum est. Sin vero proprius Sacerdos iuri suo credere velit, licet tunc poterit simplex Sacerdos id prestare quia iam nulli facit iniuriam, & quia parochus hoc ministerium illi committere, & potestatem suam delegare potest, vt praefati auctores testantur.

- 18 *Septima propositio.* Sacramentum Poenitentiae in extrema necessitate licet ab excommunicato denunciato, etiam haeretico peti, & administrari valide potest. Et licet haec Conclusio non adeo certa sit, ac alia de Baptismo; nam & glo. in cap. praeter hoc, in verbo, separantur, & in verbo, per manus, & in verbo, in Baptismo, d. 32. & in cap. Subdiaconus, in verbo, Habebunt, 2. q. 1. & S. Thom. 4. d. 17. q. 1. art. 3. q. 1. ad 2. & d. 19. q. 1. art. 1. q. 2. ad 1. & q. 3. & 3. par. q. 1. art. 7. ad 2. Durand. 4. d. 19. q. 1. num. 1. & 17. Ioan. Medina, Cod. de Confessione, q. 28. dub. 2. Nauar. in Manuali, cap. 22. num. 4. & ca. 26. num. 26. vers. Dixi Catholicus. Conar. in cap. alma mater, 1. part. §. 6. num. 8. vers. octava Conclusio. de sentent. excommunicatis. lib. 6. docent aliquem in articulo mortis ab haeretico, schismatico interdico, vel suspensio, absolui non posse, etiam si non reperitur alius idoneus minister, qui eum absoluat, & Paludanus in 4. dist. 17. q. 1. art. 3. Conclus. 7. ait, melius esse non confiteri excommunicatis, suspensis, & haeticis in articulo mortis, & Sotus, 4. distinct. 18. q. 1. art. 4. quamuis concedat absolui posse ab excommunicatis Catholicis, non tamen ab haeticis. Et de haeticis debuit esse Martin. Ledesma, 2. q. 1. art. 8. fol. 325. & q. 1. art. 2. art. 7. fol. 327. & Summa Astenfis, 2. par. lib. 5. tit. 14. q. 6. nec haeretico, nec maiori excommunicatione interdicto confessionem fieri debere docet, cum tales absolueri non possint. Alij tamen propositionem nostram vniuersa liter veram esse docent, etiam de haeticis, vt Paludanus, 4. dist. 24. q. 1. art. 2. vbi expresse docet, excommunicatos in articulo mortis absolui posse, & distinct. 25. q. 1. art. 1. ad 3. idem de haeticis docet Angelica, in verbo, Confessio, 3. num. 2. idem de haeticis docet. Sic etiam Syluester, verbo Confessor, 1. §. vlt. Franciscus a Victoria, tract. de Clauibus, numer. 14. qui etiam citat Ioan. Maiorem, 4. d. 17. Riardus Tapperus in explicat. art. 3. §. 5. Henriquez lib. 6. de Sacram. cap. 1. §. 8. Vgolin. de cens. Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 17. num. 11. & 14. qui omnes id docent de haeticis, quam de excommunicatis. Et id de vtriusque docent glo. in cap. Non est vobis, in verbo, Baptismum parvulorum, de sponsal. & Melchior Canus, 5. part. relect. de Sacramento poenitentiae, & de excommunicatis idem docent Martin. Ledesma, Sotus, vbi supra, & Nauar. sibi contrarius in Manual. cap. 27. num. 271. vers. septimo, & Marian. Socin. in cap. sacris, num. 42. vers. Et praedicta intelligo, de sent. excomm. & Conar. vbi supra, hanc opinionem defendi posse putat. Et hanc propositionem nostram satis aperte docuit Concilium Trident. sess. 14. cap. 7. de casum reservatione in hanc modum loquens: *Pre admodum. ne hoc ipsa occasione aliquis pereat, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo in articulo mortis Omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes a quibuslibet peccatis, & censuris absolueri possunt.* Haec enim Conuentum. Cum igitur Concilium sine exceptione Omnes Sacerdotes tunc quoslibet poenitentes a quibuslibet peccatis, & censuris absolueri posse permittat, ne quis hac occasione pereat, scilicet si absolui non possit a quocunque Sacerdote in illo mortis articulo, & Lex generaliter loquens generaliter intelligenda sit, arg. l. 1. §. generaliter, ff. de le. praet. consequens plane est, quocunque Sacerdotes etiam haeticos, eo casu absolueri possent enim Concilium Omnes Sacerdotes id facere posse declarasset, etiam haeticis eo in casu hoc ipsum permisisset. Quoniam Omne dicit, nihil excludit, argum. l.

Julianus, ff. de leg. 3. maxime cum hoc ipsum, quod quilibet Sacerdos in articulo mortis quemlibet absolueri possit, gratia & fauor sit populi Christiani. Vnde, cum amplius potius quam restringere debemus. Quod autem ita excommunicati etiam haetici Sacramentorum ministerio priuantur, in odium est: ideoque restringendum est: nam poena legum interpretatione mollienda sunt, non exasperanda, cap. poena, de poenit. distinct. 1. Sicut igitur in extrema necessitate quilibet a quolibet Sacerdote baptizari potest, & debet: ita etiam a quibuslibet peccatis, & censuris absolui a quolibet Sacerdote, potest, & debet: cum vtrumque Sacramentum necessitas sit, & de iure diuino praecipuum Baptismus, quidem simpliciter noudum regeneratus, Sacramentum vero poenitentiae lapsis omnibus post Baptismum, vt Concil. Trident. sess. 14. capitul. 1. & 2. docet.

- 19 *Quod si quis dicat, non ita necessarium esse Sacramentum poenitentiae sicut est Baptismus, eo quod occurrente huiusmodi impedimento iuris, sufficeret contritio.* Respondo cum Soto, 4. dist. 17. q. 1. art. 4. vers. Ratio Conclusionis, quamuis id verum sit, quia tamen Ecclesia deficere non debet, in eo quod potest, & Sacramenta omnia gratiam conferunt, & de attritu contritum reddunt, & vt Eccles. 9. habetur, *Nescit homo, utrum odio, vel amore dignus sit, & vbi scit se attritum, nescit tamen se contritum,* & testibus Palud. 4. dist. 25. q. 1. art. 3. ad 3. & Francisco Viet. tract. de Clauibus, num. 14. nisi absoluitur, vbi clauium absolvens imperfectum perficiat, in periculo est poenitens, (maxime cum homines communiter attritionem habeant) in huiusmodi casu vt notat Nauar. in Manual. num. 271. non censetur Ecclesia taliter excommunicatis iurisdictionem auferre, vel suspendere: ne ob delicta haeticorum, vel aliorum excommunicatorum, sibi sui salutis remedio iniuste priuantur: id quod verba Concilij sess. 14. c. 7. satis manifeste declarant.

20 Hoc tamen, quod diximus de confitendo haeticis, intelligi debet, quando non timetur periculum infectionis, & peruerfionis: nec poenitens communicando in Sacramento videtur consentire, vel approbare societatem haetici necesse periculum ex parte haetici abutendi Sacramento & praesertim vbi male de poenitentia Sacramento sentiret & in hoc haeticus esset: & quando alius Sacerdos haberi non possit: si enim aliquod horum sit, non licebit haetico confiteri, sed erit, ac si copiam Confessorij non haberet vt praefati auctores testantur.

- 21 *Octava propositio.* Sacramentum Eucharistiae necessitate urgente ab excommunicato denunciato, aut alijs censuris interdicto nec licet peti, nec administrari potest, ita S. Th. 3. par. q. 1. art. 2. ad 2. & artic. 9. Alexander de Ales. 4. part. q. 1. r. mem. 2. art. 3. §. 2. S. Bonavent. 4. d. 13. c. 1. Rich. 4. d. 13. art. 1. q. 1. art. 4. Scot. 4. d. 13. q. 1. art. 2. S. relect. ergo. & Palud. 4. d. 13. q. 1. art. 4. Conclus. 5. & dist. 17. q. 3. art. 3. Conclus. 7. Durand. 4. d. 13. q. 1. num. 8. Gabr. 4. dist. 13. q. 1. art. 3. dub. 4. Summa Astenfis, 1. part. li. 4. tit. 13. art. 3. Sylu. verb. Eucharistia. 3. q. 4. Francisc. a Victoria, tract. de Sacram. Eucha. q. 93. & tract. de Clauibus, num. 17. Io. Medina, Cod. de Confess. q. 28. dub. 2. Sotus 4. d. 13. q. 1. art. 9. Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 10. §. 2. Vgolin. de censur. Eccles. Tab. 1. cap. 13. §. 17. num. 14. & Greg. li. 3. dialog. ca. 31. & habetur in casu perueniente, & ibi glo. in verbo, Habebunt, & cap. fin. & ibi glo. in verbo, percipere, 24. q. 1. quicquid contrarium sine ratione, aut auctoritate doceant Nauar. in Manual. cap. 21. numer. 4. & Francisc. Suarez in 3. part. in q. 1. art. 3. disp. 72. sect. 4. in fi. Ratio huius Conclusionis est: quia Sacramentum hoc non est Sacramentum necessitatis, vt sunt Sacramenta Baptismi, & poenitentiae: neque enim per se institutum est ad remissionem peccati originis, vt Baptismus, neque ad remissionem mortalium post Baptismum commissorum, vt Sacramentum poenitentiae, & proinde nec ad primam gratiam conferendam, vt ex Trident. de Baptismo, & Poenitentia habetur, sess. 14. ca. 1. & 2. & de Eucharistia colligitur ex Concil. Trident. sess. 13. cap. 2. c. 5. immo vero vsus huius Sacramenti per se supponit primam gratiam, & remissionem peccati, multo magis quam

reliqua quæ dicuntur Sacramenta viuorum, ut ſatis aperte reſtatur idem Concil. Tridentinum ſeſſ. 13. cap. 7. & Canon. 11. vnde tanta neceſſitatis non eſt hoc Sacramentum, ve illa duo: & præceptum de Euchariftia recipienda intelligitur, ſi ad ſi miniſter decens, ſicut ne licet a Sacerdote petere, vt tunc celebret abſque veſtibus ſacris: & alijs quæ Eccleſia pro reuerſa Sacramenti inſtituit, quæ ſic Chriſtus præceptum ſuum moderandum voluit, vt Henrquez vbi ſupra, §. 2. littera P. in annot. docet.

22 De alijs quatuor Sacramentis, omnes docent, non poſſe licite poti, vel miniſtrari a præſo denunciato, ſeu hæretico, quia nunquam homo in neceſſitate horum Sacramentorum conſtitutus eſt. Et de Sacramentis hæc ſunt ſatis.

De Officijs Diuinis, & ſuffragijs Eccleſiæ Excommunicato prohibitis.

Cap. III.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio maior ab officijs diuinis arceſ, & ſpiritualibus Eccleſiæ ſuffragijs priuat.
- 2 Excommunicatus denunciatus, vt Miniſter Eccleſiæ, officia diuina recitari, aut Miſſam celebrare nequit.
- 3 Excommunicatus denunciatus per ſe, vt perſona priuata, officia diuina recitare debet.
- 4 Excommunicatus denunciatus, quare vt prius officium diuinum priuatim recitare teneatur.
- 5 Excommunicatus denunciatus horas Canonicas priuatim recitans, dicere non debet [Dominus vobiscum] & quare.
- 6 Excommunicatus denunciatus priuatim horas recitans, ſatisfacit officio ſuo, ita vt non peccet in non recitando.
- 7 Horas Canonicas in excommunicatione, & peccato mortali recitans, præcepto de horis recitandis ſatisfacit.
- 8 Oratio exiſtens in peccato mortali, an, & quomodo utilis, & fructuoſa ſit.
- 9 Excommunicatus, an Eccleſiam vt ibi oret, & horas priuatim recitet, intrare poſſit.
- 10 Excommunicatus, quo ſenſu ab Eccleſia ſequeſtrari, et extra Eccleſiam eſſe dicatur.
- 11 Oſtarius, quo ſenſu excommunicatos excludere iubetur, dum Sacerdos Miſſam celebrat.
- 12 Excommunicatus maiori concione cum alijs in Eccleſia audire poſſit.
- 13 Excommunicatus, Laicorum more menſam benedicere, & Euchariftiam ad infirmos delatam comitari poſſit.
- 14 Excommunicatus lectionem publicam audire, & legere poſſit.
- 15 Excommunicatus denunciatus diuinis intereſſe nequit, dum ab alijs ſiam.
- 16 Excommunicatus ſurdus, aut cæcus cum alijs in officijs diuinis participare nequit.
- 17 Excommunicatus cum alijs etiam ultimo loco in proceſſionibus, aut Litanijs ire non poſſit.
- 18 Excommunicatis denunciatis præſentibus, alij nec officia diuina celebrare, nec audire poſſunt.
- 19 Excommunicato denunciato præſente tempore quo officia diuina, aut Miſſæ celebrantur, quid agendum.
- 20 Excommunicato denunciato intrante Eccleſiam, ſi Canon Miſſæ inceperit ſit, Sacerdos aſſiſtente Miniſtro ſolum Miſſam proſequi, alij vero exire debent.
- 21 Sacerdoti celebrante, ſi corpus defuncti in excommunicatione Eccleſiam deferatur, quid agendum.
- 22 Tempore quo plures Miſſæ in eadem Eccleſia celebrantur,

ſi excommunicatus denunciatus vni interſit, an alij alter intereſſe poſſit.

- 23 Miſſam eandem, aut eandem horam Canonicam cum denunciato excommunicato audire non licet, contra Durandum contrarium aſſerentem.
- 24 Excommunicatus denunciatus ab audienda Miſſa in diebus feſtis ex præcepto excuſatur, & quoniam huius ratio ſit.
- 25 Infirmus, aut in vinculis conſtitutus nõ audiendo Miſſam in feſtis ex præcepto non peccat.
- 26 Excommunicatus occulte, an ab alijs fidelibus in Miſſa, & alijs officijs diuinis audiendis, & faciendis abſtinere teneatur.
- 27 Excommunicatus occulte ob vitandum ſcandalum, & grauem ſuam infamiam, licet cum alijs Miſſam in feſtis audire poſſit.
- 28 Excommunicatus occulte, ſi non ſit in mora petendi abſolutionem, celebrans cauſa vitandi graue ſcandalum, an infamiam, nec peccat, nec irregularitatem incurrit.

Aliter excommunicationis maioris, effectus eſt, vt a Diuinis officijs arceat, & Eccleſiæ ſuffragijs ſpiritualibus priuet, vt ex ſequentiſus manifeſtum erit.

Primo igitur excommunicatus denunciatus ex officio, vt miniſter Eccleſiæ officia Diuina recitare, Miſſam celebrare, aut aliquod ordinis alicuius facere nõ poſſit, vt communis DD. opinio docet, & colligitur ex cap. ſicut. Apoſtoli, cum tribus ſeq. & ibi gloſ. 11. quaſt. 3. & ca. permiſimus, & gloſ. & Panorm. ibi de ſentent. excommun. & glo. in cap. ſi quis prebiter, in verbo, præſumpſerit, & ibi Panorm. 7. & 8. & Marian. Socin. ſen. ibidem, num. 6. de cler. excommun. miniſtr. & idem Marian. Socin. in cap. Sacris, numer. 50. verſ. Quoad tertium, de ſentent. excommuni. & numer. 134. Summa Hoſtienſ. lib. 5. tit. de Cleric. excommuniſtr. ſ. qualiter puniatur, & ſ. fin. verſ. conſuevit & illud quaſt. tit. de ſent. excommunic. Summa Aſſenſis; 2. p. lib. 6. tit. 1. art. 6. in fine. glo. in cap. prebiterum, in verbo, priuatus eſt, diſtinct. 28. S. Anton. 3. part. tit. 24. ca. 76. verſ. Tertio, Angelica, verb. excommun. vlt. num. 4. Gabr. 4. diſt. 18. quaſt. 2. art. 3. & quaſt. 3. artic. 3. dub. 2. Caiet. in Summa, cap. communicatio, ſeu participatio cum excommunicato, Sylueſt. verbo, excommunicat. 3. nume. 1. verſ. ſic. Tertio, Tabiena verb. excommunic. 1. verſ. Quarto, Sotus 4. diſt. 2. q. 1. artic. 4. Nauar. in Man. cap. 127. nume. 39. & de oratione & horis Canon. cap. 7. num. 16. & 17. Coua. in cap. alma mater, 1. par. §. 3. num. 8. de ſentent. excomm. lib. 6. Henrquez lib. 13. de excommuni. cap. 7. §. 2. & cap. 1. §. 4. Barthol. Medina lib. 1. Summ. ca. 11. §. 4. Vgo. de cenſ. Eccleſ. Tabul. 2. cap. 8. Qui omnes expreſſe docent, excommunicatum denunciatum officia Diuina, Miſſas, & ſimilia, publice vt miniſtrum Eccleſiæ facere non poſſe, & faciendo peccare, & officium ordinis exercendo, irregulari fieri argument. cap. Clerici, cum tribus ſeq. & cap. ſin. de cler. excommunicat. miniſtr. Id quod non ſolum procedit, ſi publice cum alijs officium Diuinum recitet, ſed etiam ſi tanquam perſona priuata, eaſdem preces diuinas cum alijs dicat, ſic enim faciendo mortaliter peccat, cum ei fidelium cõmunio ſimpliciter prohibita ſit, & proinde nec vt miniſter Eccleſiæ, nec vt perſona priuata cum alijs officia diuina recitare poſſit.

Secundo, vt idem auctores affirmant, licet vt miniſter Eccleſiæ, aut vt perſona priuata officium Diuinum cum alijs recitare non poſſit illud tamen priuatim, & per ſe dicere, & recitare, per modum priuatae orationis, & priuati ſuffragij tanquam Laicus poſſit: Nam Diuina officia, vt officium Chriſti Domini, officium Beatiffima virgins Mariae, necnon Coronacionem, Septem Pſalmi penitentiales, Pſalmi etiam graduales, officium Mortuorum, Dominica oratio, Salua 10, Angelicus, & alia huius generis, ſicut etiam ieiunium, & elemoſina, opera ſunt, quæ pœnitentiam habent, & pœnitentia a Scholaſticis ſcriptoribus appellantur, vt videre licet apud Sanct. Thom. 4. diſtinct. 1. quaſt.